

Gevechtskracht?

Frans Matser

De meeste lezers van de *Militaire Spectator* volgen intensief wat er in Oekraïne gebeurt. Veel (ex)collega's komen dagelijks op tv om de krijgsverrichtingen te duiden. Als 'experts' schetsen ze wat er aan de hand is. Ook voorstellen ze het te verwachten verloop van de oorlog. Wat die voorspellingen betreft hadden ze het in de eerste weken van de oorlog behoorlijk vaak mis. Sindsdien hullen ze zich dan ook in meer multi-interpretabele formuleringen. Voorspellen blijft lastig, vooral de toekomst, zelfs als je generaal (b.d.) bent. Aanvankelijk spraken de meeste experts met het nodige ontzag over het leger van de Russische president Poetin. Ze waren van mening dat de Russen de klus wel snel zouden klaren. Maar inmiddels zijn de meest gebruikte steekwoorden: slecht gemotiveerd, slecht leiderschap, slechte logistiek, slechte coördinatie, ongedisciplineerd en, ten slotte, veelal nodeloos gewelddadig.

Hier in het Westen verkneukelen wij ons over de slechte beurt die Poetins leger maakt.¹ De gevechtskracht van hun bataljonstaakgroepen van circa duizend man zonder geïntegreerde vuursteun, logistiek, genie en luchtsteun valt vies tegen. Op tactisch niveau springt de povere kwaliteit van hun leiderschap in het oog. En op strategisch niveau verzuimden de Russen

aanvankelijk een duidelijk zwaartepunt te kiezen. Kortom, er gaat gelukkig veel fout bij de agressor.

De Oekraïners doen het beter. Steekwoorden: gemotiveerd, goed gecoördineerd, goed gebruik van informatie (verkregen via westerse inlichtingendiensten) en goed gebruik van moderne westerse slimme wapensystemen (naast hun eigen spullen). Daarmee lijkt het er op dat het door het Westen gesteunde Oekraïense militaire optreden superieur is aan wat de Russen op de mat leggen. Ik wil wat Nederland betreft het superioriteitsgevoel een beetje relativeren.

Ik neem daarvoor eerst een aanloopje in een heel ander actueel dossier, namelijk de mislukking van de renovatie van diverse stormvloedkeringen. We zijn er inmiddels achter dat de aannemers hier ondeugdelijk werk hebben geleverd. Dit was echter het gevolg van de foutieve opdrachten en informatie die Rijkswaterstaat hun had verstrekt. Schadepost: naar het zich laat aanzien 2 miljard euro. En hoe komt het nou dat Rijkswaterstaat, ooit hét bolwerk van waterbouw-technische kennis, hier zo gruwelijk in de fout is gegaan? Welnu, ook bij Rijkswaterstaat zijn in de afgelopen 25 jaar, onder de bezielende leiding van de heren Balkenende en Rutte, vele duizenden kennisdragende en ondersteunende functies geschrapt. Hele technische afdelingen zijn verdwenen: we

¹ Natuurlijk nadat we benadrukt hebben hoe verschrikkelijk en onrechtmatig het Russische optreden is. Dat wil ik ik bij deze hier ook gezegd hebben.

konden immers alles toch veel beter uitbesteden aan de markt? In de plaats van een afdeling met vijftig weg- en waterbouwkundige ingenieurs, kwam een sectie met drie *smart buyers*. Maar als er dan één vacature is, één langdurig ziek thuis, en één zo van de universiteit komt, dan gaan dingen (gruwelijk) fout. Ziet u de parallel al een beetje?

Dat schrappen van kenniscentra, staven en logistiek is nu net wat wij bij Defensie de afgelopen 25 jaar ook massaal hebben gedaan. Steeds opnieuw bezuinigen, maar liefst niet ten koste van de gevechtseenheden, was het mantra. Het leek zo nobel, maar – hoe cynisch – diezelfde gevechtseenheden zijn al jaren maar voor 60 procent gevuld. Maar onze *enablers*, te weten vuursteun, luchtverdediging, logistiek, staven, opleidingscentra en ook vastgoed en ICT kregen bij elke nieuwe bezuinigingsronde de volle laag. Dor hout! Schrappen! Verkleinen! Uitbesteden! En aan het eind van die reorganisatietrajecten, die steeds kleinere afdelingen achterlieten, waren bovendien de beste krachten vertrokken. Want wie wil er nu op een steeds kleiner wordende schopstoel blijven zitten? Met onze kennis en vaardigheid om het conventionele gevecht te voeren is het derhalve droevig gesteld. Om draaiboeken voor grote oefeningen te maken, moeten regelmatig reservisten en b.d.'ers worden ingehuurd. Zo resten ons nog maar drie brigadestaven en die hebben geen organieke vuursteun, luchtafweer en logistiek meer. Er zijn helemaal geen divisiestaven, en er is nog minder dan een halve legerkorpsstaf. Cursussen en opleidingen zijn ingekort, stafcapaciteit tot op het bot geschrapt en kenniscentra samengevoegd tot het 'hoofdlijnen-niveau'.

En hoe staat het met onze operationele ervaring? In Bosnië, Kosovo, Irak en Afghanistan traden wij die laatste 25 jaar voornamelijk op met bataljonsgrote taakgroepen, met daarbij wat beperkte ondersteuning. Dat zijn dan de voornaamste ervaringen die onze officieren en onderofficieren hebben opgedaan. Vaak werd daarbij opgetreden zonder luchtdreiging en vaak ook zonder lucht- en vuursteun. Herkent u dat? Lijkt best veel op wat de Russen doen. Begint u al

wat overeenkomsten te zien tussen de problemen van de Russen en te verwachten problemen bij ons zelf?

En dan over motivatie: een onderzoek onder de Nederlandse bevolking, geïnspireerd door het heldhaftige verzet van de Oekraïner, laat zien dat in Nederland 16 procent van de bevolking bereid is zijn leven in de waagschaal te stellen voor het verdedigen van onze vrijheid. En het verdedigen van de vrijheid van de Esten, de Letten of de Polen kan op nog veel minder enthousiasme rekenen. Vechten is verworpen tot een abjecte activiteit. Niet *woke!* We hebben dat niet voor niets uitbesteed aan liefst zo min mogelijk beroepskrachten die dat, liefst zo ver mogelijk van ons bed, maar moeten zien op te knappen met liefst zo min mogelijk middelen.

Dus, voor we hier te lande geringschattend doen over de militaire prestaties van Rusland, dienen we ons goed te realiseren dat wij het er met de Nederlandse krijgsmacht vermoedelijk (vergelijkenderwijs) in een conventionele oorlog niet veel beter af zouden brengen. Ik vrees namelijk dat, los van de misdadige inslag van wat de Russische soldaten doen, onze militair-tactische prestaties meer op niveau van de Russen dan van de Oekraïners zouden lijken.² En het vervelende is dat dit waarschijnlijk voor veel Europese NAVO-partners geldt. Wat zegt u? Gelukkig zijn de Amerikanen er nog? Maar hoe betrouwbaar is een partner met een tot op het bot verdeelde samenleving, die beurtelings geregeerd wordt door een narcistische clown en een lichtelijk verwarde bejaarde? Zegt u het maar. Dus voor wie in Europa woont is een beetje ontzag voor de Russische gevechtskracht nog steeds op zijn plaats. Want in tegenstelling tot Oekraïne ontbreken in Nederland drie belangrijke zaken: vastberaden politici, de massale bereidheid voor land en vrijheid te vechten en een schier onuitputtelijke stroom moderne wapens. Gevechtskracht is in een mum van tijd afgebroken, maar kost vele jaren om weer op te bouwen. ■

2 Ik bedoel hiermee niet de absurde geo-politieke Russische besluiten, maar de prestaties op het gevechtveld.